

FIȘA DISCIPLINEI

Morfologie, dialectologie

Anul universitar: 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Institutul de Limba Maghiară și Lingvistică Generală
1.4. Domeniul de studii	Filologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limba și literatura maghiară (specializarea A)
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Dialectologie maghiară				Codul disciplinei	LLM5124
2.2. Titularul activităților de curs			Dr. Csomortáni Magdolna				
2.3. Titularul activităților de seminar			Dr. Csomortáni Magdolna				
2.4. Anul de studiu	III.	2.5. Semestrul	5	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	5	din care: 3.2. curs	3	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	70	din care: 3.5. curs	42	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					34
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					4
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					34
Tutoriat (consiliere profesională)					8
Examinări					4
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				84	
3.8. Total ore pe semestru				154	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

4.1. de curriculum	LLM1124 – fonetică, stilistică și intermedialitate, textologie aplicată LLM4124 – sintaxă I, textologie
4.2. de competențe	v. competențele menționate la disciplina respectivă

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	sală de curs dotată cu tablă, calculator și videoproiector
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	•prezența la 70% din orele de seminar (morfologie)

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	C3.1 Definirea și exemplificarea conceptelor, domeniilor și metodelor lingvistice de bază, a structurii și funcționării limbii materne în sincronie și diacronie C3.2 Explicarea și interpretarea realității lingvistice contemporane. Explicarea principalelor linii de evoluție a limbii materne, a diferențelor dintre norma și uz C3.2 Analiza sub aspect lingvistic al oricărui act de comunicare orală sau scrisă; utilizarea informației teoretice în aplicații practice (predarea limbii materne, monitorizarea și optimizarea comunicării verbale etc.) C5.2 Explicarea clasificărilor morfologice, sintactice, semantice, pragmatice și analizarea discursurilor, utilizând aparatul conceptual al lingvisticii
Competențe transversale	CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Morfologie: Scopul studierii morfologiei este familiarizarea cu spectrul de probleme legate de organizarea și funcționarea limbii maghiare la nivel morfologic; procedee morfologice și morfosintactice; inventarul de concepte și noțiuni utilizate; unitățile și funcțiile lor în cadrul a diferite subsisteme ale limbii. În loc de prezentarea taxonomiilor uzuale se pune accent pe problematizare. Dialectologie: Fundamentarea cunoștințelor de dialectologie maghiară.
---------------------------------------	---

7.2 Obiectivele specifice	<p>Morfologie: Prezentarea sistematică a principalelor baze și concepte ale morfologiei și a claselor lexico-gramaticale, a funcționării sistemului morfologic. Principalele capitole: (a) morfologia limbii maghiare din perspectiva sintaxei pe de o parte și a vocabularului pe de alta, subliniind în principal interferențele între nivelul morfologic și nivelul sintactic. (b) clasele lexico-gramaticale, criteriile de clasificare a acestora (morfologic, sintactic, semantic, pragmatic), respectiv structura, funcțiile etc. acestora.</p> <p>Dialectologie: Aproximarea conceptelor fundamentale operante în studiul dialectelor maghiare; înțelegerea raportului dintre sistematicitate și sistematizare în descrierea dialectelor maghiare; surprinderea caracterului dinamic al dialectelor maghiare.</p>
----------------------------------	---

8. Conținuturi

8.1 Curs: Morfologie	Metode de predare	Observații
Curs introductiv 1. Prezentarea informațiilor generale despre curs (conținut, mod de evaluare, bibliografie etc.). Introducere. Tipologie lingvistică. Morf, morfem, allomorf.	Prezentare axată pe problematizare, expunere frontală, explicații, dialog	
Curs 2. Unitățile de bază ale morfologiei. Limitele metodei distribuționale. (C 22–27, 46–47, 51–54)		
Curs 3. Obiectul morfologiei descriptive. Limba ca proces și produs. Problemele metodei distribuționale. Morfeme mono- și multiforme. Reguli de producție sau modele? (C 43–46, 48–51)		
Curs 4. Structura morfematică a cuvântului. Tema și cuvântul. Sufixe și sufixare. (C 34–36, 54–56, 68–71)		
Curs 5. Lexicul și morfologia, lexicul și gramatica. Clase de morfeme, criteriile de clasificare. Derivare și flexiune. (C 27–30, 36–41)		
Curs 6. Ordinea morfemelor. Lexicul și morfologia I. Derivarea. Morfeme derivaționale 1. Derivarea. Morfeme derivaționale (C 42, 170–179)		
Curs 7. Lexicul și morfologia II. Compoziție. Tipologia cuvintelor compuse. (C 188–195, 179–182)		
Curs 8. Sintaxă și morfologie 1. Relația subiect–predicat. Flexiunea verbală și factorii de care depinde forma lui. Verbe -ik. Obiectul definit. Acordul (în)definit. (C 78–90, cu excepția 1.1.4.3. és 1.1.6.1.)		
Curs 9. Sintaxă și morfologie 2. Predicatul nominal. Verbe copulative. (C 91–93) Sintaxă și morfologie 3. Categoriile gramaticale marcate pe predicat(ul verbal): modul, timpul, lipsa marcării. (C 93–96, opțional FB2/174–246)		
Curs 10. Sintaxă și morfologie 4. Modurile verbale, inflexii modale, lipsa marcării. Modul și sufixul conjunctiv-imperativ (C 96–103, opțional FB1/172–173, 215–243, FB2/247–256, 270–292)		
Curs 11. Sintaxă și morfologie 5. Modul condițional (opțional FB2/247–256, 292–302 . Corelația între timp și mod. (C 103/106–111/129)		
Curs 12. Sintaxă și morfologie 6. Flexionarea după caz a substantivelor. Grupul substantival. Categoriile gramaticale marcate pe substantiv și adjectiv (C 132–149)		
Curs 13. Parțile de vorbire. Aspecte generale. Criterii de clasificare a cuvintelor în părți de vorbire. (C 204–215) Pronumele. (C 230–247)		
Curs 14. Participiul. Gerunziul. Infinitivul. Caracterizare generală. (C 265–274)		

Bibliografie

Bibliografie obligatorie:

C = Kádár Edit: *Alaktan és szófajtan*. Egyetemi Műhely Kiadó – Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2007.

http://hunlang.lett.ubbcluj.ro/data/segedanyagok/Alaktan%20es%20szofajtan_jegyzet.pdf

Suport auxiliar:

FB1=Kádár Edit (szerk.): *Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V-VIII. osztályban*. 1. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2017. 172–173, 215–243.

FB2=Kádár Edit (szerk.): *Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V-VIII. osztályban*. 2. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2018. 174–246, 247–256, 270–302.

8.1 Curs: Dialectologie maghiară		Metode de predare	Observații
8.1.1. Dialectologia maghiară și rolurile sale. Dialectul ca variantă teritorială a limbii.		Prelegerea, explicația, discuția	
8.1.2. Trăsăturile lingvistice caracteristice dialectelor limbii maghiare. Trăsături fonetice și morfologice.			
8.1.3. Trăsăturile lingvistice, caracteristice dialectelor limbii maghiare. Trăsături lexicale, semantice, sintactice			
8.1.4. Izoglosele și unitățile lingvistice teritoriale maghiare (graiul, dialectele etc.).			
8.1.5. Dialectele maghiare 1.			
8.1.6. Dialectele maghiare 2.			
8.1.7. Dialectele maghiare 3.			
Bibliografie			
Cs. Nagy Lajos – N. Császi Ildikó: <i>Magyar nyelvjárások</i> . Bp., 2015.			
Kálmán Béla: <i>Nyelvjárásaink</i> . Budapest, 1966.			
Király Lajos: <i>A mai magyar nyelvjárások</i> . In: <i>A magyar nyelv könyve</i> . Szerk. A. Jászó Anna. Budapest, 1994. 521-558.			
Kósa László – Filep Antal: <i>A magyar nép táji – történeti tagolódása</i> . Budapest, 1975.			
<i>Magyar dialektológia</i> . Szerk. Kiss Jenő. Budapest, 2001.			
Péntek János: <i>A moldvai magyarokról és a csángó elnevezésről</i> . MNy. 2014, 437-447.			
Péntek János: <i>Típusok, csoportok, tájak a moldvai magyarban. Egy régi kérdés újragondolása</i> . MNy. 2020, 129-138.			
8.2 Seminar: Morfologie		Metode de predare	Observații
1. Delimitarea morfemelor: metoda distribuțională în practică		Prezentare frontală, lucru în grupă și în perechi, lucru individual	
2. Rădăcina cuvântului. Tipuri de rădăcină. Pe ce considerente vorbim despre tipuri de rădăcină? Care sunt sufixele cu care putem testa alomorfia? Izolare semantică: alomorf sau cuvânt nou? Exerciții cu tipurile de rădăcină (C 51–68)			
3. Tipuri de inflexii (C 38–41, 177–179). Flexiunile cazurilor gramaticale. Funcția flexiunilor de caz. Criteriile de selecție (C 149–163).			
4. Clasele flexiunilor de caz. Exerciții, analiză			
5. Problemele categorizării părților de vorbire. Sistemul părților de vorbire în limba maghiară contemporană (C 209–219). Părțile de vorbire de bază 1. Substantivul. Adjectivul. Numeralul. Definiții, categorii, caracteristici lexicale, morfologice și sintactice (C 222–230).			
6. Părțile de vorbire de bază 2. Adverbul. Verbul. Aspect și actionsart. Exerciții, analiză. (C 252–265)			

7. Părțile de vorbire auxiliare. Verbul auxiliar și alte cuvinte auxiliare. Postpoziția. Conjuncția. Prefixul verbal. Articolul. Particula. Elemente de negare. Cuvinte-propoziție. Interjecții. Elemente modale. (C 283–305). Exerciții, analiză.			
Bibliografie			
Bibliografie			
C = Kádár Edit: <i>Alaktan és szófajtan</i> . Egyetemi Műhely Kiadó – Bolyai Társaság, Kolozsvár, 2007.			
http://hunlang.lett.ubbcluj.ro/data/segedanyagok/Alaktan%20es%20szofajtan_jegyzet.pdf			
8.2 Seminar: Dialectologie maghiară		Metode de predare	Observații
8.2.1. Introducere. Prezentarea manualelor, revistelor de dialectologie și dicționarelor regionale.		Prezentare, discuția, exercițiul, dezbateră	
8.2.2. Istoria cercetărilor dialectelor maghiare.			
8.2.3. Metodologia cercetărilor dialectelor.			
8.2.4. Trăsăturile lingvistice caracteristice dialectelor maghiare 1.			
8.2.5. Trăsăturile lingvistice caracteristice dialectelor maghiare 2.			
8.2.6. Trăsăturile lingvistice caracteristice dialectelor maghiare 3.			
8.2.7. Dialectul și predarea-învățarea limbii materne.			
Bibliografie			
A BihalBocs honlapja. www.bihalbocs.hu .			
A Geolingviztikai Műhely honlapja geolingua.elte.hu .			
A magyar nyelv táji változatai az 1980-as évek végén. <i>Tanulmánygyűjtemény</i> . Szerk. Balogh Lajos. Bp., 1996.			
Murádin László: <i>Erdélyi magyar nyelvöldrajz. Nyelvészeti tanulmányok</i> . Nagyvárad, 2010.			
Péntek János: <i>Népi nevek, népi hagyományok</i> . Marosvásárhely, 2003.			
Péntek János: <i>Magyar nyelv- és nyelvjárászjegyzetek Romániában</i> . MNv. 2005. 406-413.			

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu Inspectoratul Școlar Județean.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs (Morfologie)	–capacitatea viziunii globale asupra problemelor și capacitatea sesizării conexiunilor sistematice (și sistemice) – cunoașteră aprofundată a teoriei și terminologiei – mod de gândire consecvent și logic	– examen scris din tematica cursurilor și a seminariilor (50%)	60%
10.5 Seminar (Morfologie)	–capacitatea de aplicare a cunoștințelor însușite – cunoașteră aprofundată a teoriei și terminologiei	– activitate individuală sau în grupuri de studiu, pe parcursul semestrului (50%)	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

	– mod de gândire consecvent și logic		
10.4 Curs (Dialectologie maghiară)	Sistemul logic al cunoștințelor de dialectologie Acuratețea cunoștințelor teoretice și practice, aplicarea adecvată a acestora Cunoașterea terminologiei	Examen scris	40%
10.5 Seminar (Dialectologie maghiară)	Competența de a realiza analiza fenomenului dialectal, de a investiga un text, o secvență de text, corpus din puncte de vedere dialectale, de a opera cu principalele lucrări lexicografice dialectale.	Lucrări de seminar	

10.6 Standard minim de performanță

Morfologie: Utilizarea corectă a conceptelor, capacitatea viziunii globale asupra problemelor, capacitatea argumentării, însușirea metodelor analizei morfologice, cunoașterea contextului teoretic și a bibliografiei obligatorii. Condiția promovării este obținerea unei note de minimum 5,00 la ambele componente de evaluare. Nota pentru activitatea pe parcursul semestrului poate fi obținută numai în timpul semestrului.

Dialectologie maghiară: Rezultatele sunt apreciate la examen cu note întregi de la 10 la 1. Nota 5 certifică dobândirea competențelor minimale aferente disciplinei și promovarea examenului.

LLM5124: Notele parțiale obținute sunt valabile 4 sesiuni (de exemplu, nota parțială obținută în sesiunea din ianuarie 2026 este valabilă în sesiunea de restanțe, în sesiunea de lichidare din vară și în sesiunea din ianuarie 2027). În cazul în care nota completă nu este obținută în această perioadă, nota parțială este pierdută și trebuie obținută din nou.

11. Etichete ODD

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Data completării:
26.01.2025.

Semnătura titularului de curs

Cosmăntăni Magdolna

Semnătura titularului de seminar

Cosmăntăni Magdolna

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Data avizării în departament:
29.01.2025

Semnătura directorului de departament

Berș Alina

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului